

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI



Ro'yhatga olindi: BD-5111800-3.05

2018 - yil "18" 08

**BOLALARNI SAHNALASHTIRISH VA IJODIY FAOLIYATGA O'RGATISH
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	100 000 -	Gumanitar
Ta'lim sohasi:	110000 -	Pedagogika
Ta'lim yo'nalishi:	5111800 -	Maktabgacha ta'lim

Toshkent-2018

Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2018-yil "18" 08 dagi 4 -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018-yil "25" 08 dagi 744-sonli buyrug'i bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.

Fan dasturi Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetida ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:

Xasanova SH.T

—«Maktabgacha ta'lim metodikasi»
kafedrasida katta o'qituvchisi

Taqrizchilar:

Sh.S.Shodmonova

- Nizomiy nomidagi TDPU Pedagogik kadrlar malakasini oshirish kurs rahbari, p.f.n.

M.X.Tadjieva

- Toshkent Pedagogika kolledji direktori, p.f.n.

Fan dasturi Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti O'quv - uslubiy Kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2018- yil "18" 08 dagi 11-sonli bayonnomasi).

I. O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

Dasturda ijodiy faoliyatga o'rgatish metodikasi kursining maqsad va vazifalari, ijodiy tarbiya haqida tushuncha, ijodiy tarbiyaning nazariy asoslari, MTMsida bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatishning o'ziga xos xususiyatlari, bolalarga o'rgatiladigan ijodiy ishning mazmuni, ijodiy tarbiyani amalga oshirish vosita va shakllari, ijodiy faoliyatni o'yin jarayonida tashkil etish, ijodiy malakalarini shakllantiruvchi omillar, ish jarayonini loyihalash, innovatsion texnologiya usullaridan foydalanish, ijodiy natijalarini namoyish etish va baholash, bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatuvchi ish turlari, o'z-o'ziga xizmat, maishiy xo'jalik ishlari, tabiatda ishlash, qo'l ijodiyoti, o'quv ijodiyoti kabi masalalarni qamrab olgan. Dasturda ijodiy faoliyatga o'rgatuvchi shart-sharoitlar, bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatish usullari: jamoa bo'lib bajaradigan ijodiy, mustaqil ijodiy, yakka tartibdagi ijodiy, qiz va o'g'il bolalar ijodiyotidagi umumiylik va xususiylik, ijodiy faoliyat uchun zarur bo'lgan predmetlar turlariga oid masalalar yoritilib berilgan.

II. O'quv fanining maqsadi va vazifasi

Fanni o'qitishdan **maqsad** – talabalarda maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning ijodiy faoliyatlariga rahbarlik qilishning metod va usullarini o'rganishga doir bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Fanning **vazifasi** – talabalarda qo'l mehnati malaka va ko'nikmalarni tarbiyalash hamda MTMda pedagogik talabni hisobga olish, buyumlarni yasash jarayonida oddiy asboblardan foydalanishga o'rgatish iborat.

«Ijodiy faoliyatga o'rgatish metodikasi» o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- talaba bu fanni egallashda qog'oz uning turlarini ajrata olish, qog'ozdan turli o'yinchoqlar yasay olish, qog'ozdan turli qirqish usuli asosida tasvir qirqa olish, mato turlarini ajrata olish, undan o'yinchoqlar tikish, to'qish (gilam, shapkacha, sharf, paypoqcha) guldasta yasash malakasini **bilimga**;

- qog'oz va uning paydo bo'lish tarixi, qog'ozni qayta ishlash, bo'yash, ta'mirlash va undan har-xil buyumlar yasash texnologiyalari, qog'ozdan estaliklar yasash, bayramlar uchun ijodiy ishlar tayyorlash, xbilish kabi arakatli o'yinchoqlar tayyorlash yo'l yo'riqlari **ko'nikma**;

- oilada va maktabgacha ta'lim muassasasida bolalardagi ijodiy qobiliyatlarni shakllanganlik darajasini aniqlash va tahlil qilish **malakasiga ega bo'lishi** kerak.

III. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

1-Modul. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatini tashkil qilish.

1-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyati.

Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatining asosiy maqsadi

Teatr - saxnalashtirish faoliyatining shakllari. Teatr - saxnalashtirish faoliyati prinsiplari

2-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida turli yosh guruxlarida saxnalashtirish faoliyatining asosiy vazifalari

Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatining ahamiyati.

Turli yosh guruxlarda saxnalashtirish faoliyatining vazifalari

3-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati vositasida bolalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish

Saxnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida. Saxnalashtirish faoliyatida bolalarda aktyorlik qobiliyatini rivojlantirish

2-Modul. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining o'ziga xosligi

3-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining o'ziga xosligi

Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining asosiy kriteriyalari

4-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatini tashkil qilish.

Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatini tashkil qilish shakllari

Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodiy faollikni shakllantirish

3-Modul. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi metodlari

5-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi metodlari

Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi mazmuni

Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi usullari

6-mavzu. Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lishi, tarixiy ildizlari va tarbiyaviy ahamiyati

Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lish tarixi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishning tarbiyaviy ahamiyati.

4-Modul. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish mazmuni va qo'g'irchoq yasash usullari

6-mavzu. Qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish mazmuni va qo'g'irchoq yasash usullari

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning badiiy ijodiy qobiliyatlarni qo'g'irchoq teatri vositasida shakllantirish mazmuni. Maktabgacha ta'lim muassasalarida qo'g'irchoq teatrini tashkil etish va qo'g'irchoq yasash usullari.

7-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida qo'g'irchoq teatri va jihozlarini yasash.

Qo'g'irchoq teatri turlari. Stol teatr. Soya teatri. Barmoq teatri. Qo'g'irchoq – qo'lqop.

5-Modul. Bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatish maqsad va vazifalari.

8-mavzu. Ijodiy faoliyatga o'rgatish maqsad va vazifalari

Ijodiy faoliyat turlari. Bolalarni xar tomonlama rivojlantirishda ijodiy faoliyatning ahamiyati.

10-mavzu. Qog'ozdan buklash yo'li bilan o'yinchoq yasash ("Origami usuli").

O'rigami san'atining kelib chiqish tarixi. Origami usulida o'yinchoq yasash .

11-mavzu. Applikatsiya xaqida umumiy tushuncha

Applikatsiyada qirqishni har xil usullarini bajarish. Mazmunli va bezakli applikatsiyalar.

12-mavzu. Pape-mashe usuli.

Pape-mashe usulida o'yinchoqlar yasash. Pape-mashe usulida turli buyumlar yasash.

13-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasalarida tabiiy va tashlandiq materiallar bilan ishlash.

Tabiiy buyumlar ishlash usullari. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoq yasash

14-mavzu. Kashtachilik tarixi va tayyorlash texnologiyasi.

Kashta turlari. Bezakli va mazmunli kashtalar.

15-mavzu. Yumshoq o'yinchoqlar tayyorlash.

Yumshoq o'yinchoqlar tayyorlash turlari. Yumshoq o'yinchoqlarning bola tarbiyasida ahamiyati.

16-mavzu. O'yinchoqlar to'qish texnologiyasi.

Ilmoq bilan o'yinchoqlar to'qish usullari. Spitsa bilan o'yinchoqlar to'qish usullari.

17-mavzu. Chinni xamir bilan ishlash texnologiyasi.

Chinni xamirni tayyorlash usullari. Chinni xamirdan tirli o'yinchoqlar tayyorlash usullari.

IV. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlarida bakalavlar ilmiy ijodiy faoliyat bilan shug'ullanib fan sohasidagi yangiliklar bilan amaliy mashg'ulotlarini mazmunini boyitadilar.

Amaliy mashg'ulotlari uchun tavsiya etilgan tahminiy mavzular:

1-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatining asosiy maqsadi

2-mavzu. Teatr - saxnalashtirish faoliyatining shakllari.

3-mavzu. Teatr - saxnalashtirish faoliyati prinsiplari

4-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatining ahamiyati.

5-mavzu. Turli yosh guruxlarda saxnalashtirish faoliyatining vazifalari

6-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida

7-mavzu. Saxnalashtirish faoliyatida bolalarda aktyorlik qobiliyatini rivojlantirish

8-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining asosiy kriteriyalari

9-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatini tashkil qilish shakllari

10-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodiy faollikni shakllantirish

11-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi mazmuni

12-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi usullari

13-mavzu. Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lish tarixi.

14-mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalarni qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishning tarbiyaviy ahamiyati.

15-mavzu. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning badiiy ijodiy qobiliyatlarni qo'g'irchoq teatri vositasida shakllantirish mazmuni

16-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasalarida qo'g'irchoq teatrini tashkil etish va qo'g'irchoq yasash usullari.

17-mavzu. Qo'g'irchoq teatri turlari.

18-mavzu. Stol teatr.

19-mavzu. Soya teatri.

20-mavzu. Barmoq teatri.

21-mavzu. Qo'g'irchoq – qo'lqop.

22-mavzu. Ijodiy faoliyat turlari.

23-mavzu. Bolalarni xar tomonlama rivojlantirishda Ijodiy faoliyatning ahamiyati.

24-mavzu. Tasviriy faoliyatga o'rgatishning maqsadi.

25-mavzu. Tevarak atrofni tasvirlash asosida bolalarning tasviriy faoliyati.

26-mavzu. Applikatsiyada qirqishni har xil usullarini bajarish.

27-mavzu. Mazmunli va bezakli applikatsiyalar.

28-mavzu. Pape-mashe usulida o'yinchoqlar yasash.

29-mavzu. Pape-mashe usulida turli buyumlar yasash.

30-mavzu. Qo'g'irchoq – qo'lqop.

31-mavzu. Tabiiy buyumlar ishlash usullari.

32-mavzu. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoq yasash

33-mavzu. Kashta turlari.

34-mavzu. Bezakli va mazmunli kashtalar.

35-mavzu. Applikatsiya – amaliy san'at turi sifatida. MTMda applikatsiya turlari.

36-mavzu. Applikatsiyaga o'rgatishning vazifalari.

37-mavzu. MTMning turli yosh guruxlarida applikatsiyaga o'rgatish metodlari.

38-mavzu. Ilmoq bilan o'yinchoqlar to'qish usullari

39-mavzu. Spitsa bilan o'yinchoqlar to'qish usullari.

40-mavzu. Chinni xamirni tayyorlash usullari.

41-mavzu. Chinni xamirdan tirli o'yinchoqlar tayyorlash usullari.

V. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Seminar mashg'ulotlarida bakalavlar ilmiy ijodiy faoliyat bilan shug'ullanib fan sohasidagi yangiliklar bilan seminar mashg'ulotlarini mazmunini boyitadilar.

Seminar mashg'ulotlari uchun tavsiya etilgan tahminiy mavzular:

1-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatining asosiy maqsadi

2-mavzu. Teatr - saxnalashtirish faoliyatining shakllari.

3-mavzu. Teatr - saxnalashtirish faoliyati prinsiplari

4-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatining axamiyati.

5-mavzu. Turli yosh guruxlarda saxnalashtirish faoliyatining vazifalari

6-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida

7-mavzu. Bolalarni xar tomonlama rivojlantirishda ijodiy faoliyatning axamiyati..

8-mavzu. O'rigami san'atining kelib chiqish tarixi..

9-mavzu. Applikatsiya xaqida umumiy tushuncha.

10-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida qo'g'irchoq teatri va jihozlarini yasash.

11-mavzu. Kashtachilik tarixi va tayyorlash texnologiyasi.

12-mavzu. Yumshoq o'yinchoqlar tayyorlash

VI. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Tavsiya etilayotgan mustaqil ta'limning mavzulari

Bakalavr mustaqil ta'limni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- darslik va o'quv qo'llanmalar boyicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- nazariy material boyicamisolva masala yechish,
- avtomatlashtirilgan o'rgatuvchi va nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- masofaviy ta'lim.

Bakalavrga mustaqil ta'limning mavzulari beriladi, bu mavzular bo'yicha egallanishi kerak bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalar, muddati va topshirish shakli aytiladi. Ko'rsatilgan muddatda nazariy material konspekti, referati ko'riladi, test yoki savol-javob o'tkaziladi. Amaliy xarakterdagi topshiriqlar yechimi ko'rsatiladi va o'xshash misollar yordamida tekshiriladi.

1-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatining asosiy maqsadi

2-mavzu. Teatr - saxnalashtirish faoliyatining shakllari.

3-mavzu. Teatr - saxnalashtirish faoliyati prinsiplari

4-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatining axamiyati.

5-mavzu. Turli yosh guruxlarda saxnalashtirish faoliyatining vazifalari

6-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida

7-mavzu. Saxnalashtirish faoliyatida bolalarda aktyorlik qobiliyatini rivojlantirish

- 8-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining asosiy kriteriyalari
- 9-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida saxnalashtirish faoliyatini tashkil qilish shakllari
- 10-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodiy faollikni shakllantirish
- 11-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi mazmuni
- 12-mavzu. Saxnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi usullari
- 13-mavzu. Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lish tarixi.
- 14-mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalarni qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishning tarbiyaviy ahamiyati.
- 15-mavzu. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning badiiy ijodiy qobiliyatlarni qo'g'irchoq teatri vositasida shakllantirish mazmuni
- 16-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasalarida qo'g'irchoq teatrini tashkil etish va qo'g'irchoq yasash usullari.
- 17-mavzu. Qo'g'irchoq teatri turlari.
- 18-mavzu. Stol teatr.
- 19-mavzu. Soya teatri.
- 20-mavzu. Barmoq teatri.
- 21-mavzu. Qo'g'irchoq – qo'lqop.
- 22-mavzu. Ijodiy faoliyat turlari.
- 23-mavzu. Bolalarni xar tomonlama rivojlantirishda Ijodiy faoliyatning ahamiyati.
- 24-mavzu. Tasviriy faoliyatga o'rgatishning maqsadi.
- 25-mavzu. Tevarak atrofni tasvirlash asosida bolalarning tasviriy faoliyati.
- 26-mavzu. Applikatsiyada qirg'ishni har xil usullarini bajarish.
- 27-mavzu. Mazmunli va bezakli applikatsiyalar.
- 28-mavzu. Pape-mashe usulida o'yinchoqlar yasash.
- 29-mavzu. Pape-mashe usulida turli buyumlar yasash.
- 30-mavzu. Qo'g'irchoq – qo'lqop.
- 31-mavzu. Tabiiy buyumlar ishlash usullari.
- 32-mavzu. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoq yasash
- 33-mavzu. Kashta turlari.
- 34-mavzu. Bezakli va mazmunli kashtalar.
- 35-mavzu. Applikatsiya – amaliy san'at turi sifatida. MTMda applikatsiya turlari.
- 36-mavzu. Applikatsiyaga o'rgatishning vazifalari.
- 37-mavzu. MTMning turli yosh guruxlarida applikatsiyaga o'rgatish metodlari.
- 38-mavzu. Ilmoq bilan o'yinchoqlar to'qish usullari
- 39-mavzu. Spitsa bilan o'yinchoqlar to'qish usullari.
- 40-mavzu. Chinni xamirni tayyorlash usullari.
- 41-mavzu. Chinni xamirdan tirli o'yinchoqlar tayyorlash usullari.

VII. Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. Yusupova P. Maktabgacha tarbiya pedagogikasi. T.: O‘qituvchi. 1993.
2. Xasanboeva O.U. va boshq. Maktabgacha ta‘lim pedagogikasi. T.: Ilm ziyo. 2006.
3. Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. T.: Tafakkur bo‘stoni 2013
4. N.Kayumova. Maktabgacha pedagogika. T.: TDPU 2013.
5. Nurmatova M.SH. Xasanova SH.T. Rasm buyum yasash va bolalarni tasviriy faoliyatga o‘rgatish metodikasi. “Sho‘lpon” T.:2010y.
6. Nurmatova M.SH. Xasanova SH.T. D.Azimova. Ustahonada amaliy mashg‘ulot. “Musiqqa” T.:2010y.

Qo‘shimcha adabiyotlar

- 7.Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent, O‘zbekiston, 2017. - 488 b.
- 8.Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent, O‘zbekiston, 2016. - 56 b.
- 9.Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta‘minlash- yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. - Toshkent, O‘zbekiston, 2017. - 48 b.
- 10.Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy taxlil, qat‘iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. - Toshkent, O‘zbekiston, 2017. - 104 b.
- 11.2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.
- 12.Stiven U.Moye. Zanimatelniye opiti s bumagoy. “Izdatelstvo Astrel”.2006.
- 13.O.Xasanboeva va boshq. Oila pedagogikasi. T.: “Aloqachi”, 2007 y.
- 14.“Bolangiz maktabga tayyormi?” metodik qo‘llanma. T.: 2001.
- 15.F.Qodirova, Sh.Toshpo‘latova, M.A‘zamova. “Maktabgacha pedagogika”.- T., “Ma‘naviyat”. 2013
- 16.Sh.Shodmonova. Maktabgacha ta‘lim pedagogikasi. Fan va texnologiya. - T.: 2008.

Internet saytlari

- 17.www. tdpu. uz
- 18.www. pedagog. uz
- 19.www. Ziyonet.uz
- 20.www. edu. Uz
- 21.tdpu-INTRANET. Ped

